

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΚΟΠΠΕ

Ὁ Φραγκίσκος Κοππέ εἶνε ὁ δημοτικώτερος, ὁ μᾶλλον ἀναγινωσκόμενος ἐκ τῶν ποιητῶν τῆς συγχρόνου Γαλλίας. Ὑπὸ τῶν πολλῶν ἐννοεῖται καὶ ἀναγινώσκεται, διότι αὐτῶν, τῶν ταπεινῶν καὶ τῶν ἀφανῶν, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἀρετὰς ἀπεικονίζει κατὰ προτίμησιν μὲ ἀπλότητα καὶ σαφήνειαν, δίχως νὰ μετεωρίζεται εἰς μεταφυσικά καὶ ρητορικά ὕψη, ἀπρόσιτα εἰς αὐτούς· ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐννοεῖται διὰ τὴν μελαγχολικὴν ἀβρότητα καὶ τὴν θηλυκὴν οὕτως εἰπεῖν εὐαίσθησιαν τῶν στίχων του· ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ὀλίγων ἐκτιμᾶται, διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς ἐμπνεύσεως, τὴν εἰλικρίνειαν τῆς ἐκφράσεως, καὶ πρὸ παντός τὸ κάλλος τῆς μορφῆς καὶ τὴν στιχογραφικὴν τέχνην, δι' ἧς τὰ ποιήματα μεταβάλλονται εἰς τιμαλφῆ κοσμήματα, ὡς νὰ ἐπεξεργάσθησαν ὑπὸ χρυσοχόων τέχνη, ἡ ὁποία διακρίνει κυρίως τὴν ἐν Γαλλίᾳ ποιητικὴν Σχολὴν τῶν λεγομένων Parnassiens. Ὁ διάσημος συγγραφεὺς Παῦλος Βουρζέ, ἀφιερῶν ἐμμέτρως εἰς τὸν Κοππέ τὰ «Λονδίνεια Σκιαγραφήματά» του, ἀποκαλεῖ αὐτὸν «reveur épris d'intimité» καὶ ποιητὴν, ὅστις «καλλίτερον παντός ἄλλου καταλαμβάνει τὴν ἡδονὴν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ καλλιτέχνης εἰς τὸ νὰ καταγράψῃ καὶ τὰ ἐλάχιστα, χαρίεντα ἢ θλιβερά». Ὁ δὲ Charle Morice ὁ ποιητὴς καὶ νομοθέτης τῆς νέας σχολῆς τῶν συμβολοκρατικῶν ποιητῶν εἰς τὸ σοφὸν καὶ παραδοξολόγον σύγγραμμά του περὶ τῆς «Γαλλικῆς φιλολογίας», ἀποφαίνεται περὶ αὐτοῦ ὡς ἐξῆς: «Ὁ Κοππέ εἶνε περιεργότατος καὶ συμπαθέστατος ποιητὴς. Βεβαίως ἡ νέα γενεὰ δὲν ἀρύεται πλέον ἐξ αὐτοῦ τὸ μυστήριον νέας τινὸς ἐμπνεύσεως. Τὸ ἔργον του ἔληξεν. Ἄλλ' εἶνε κα-

λόν, καὶ δικαίως πιστεύει εἰς αὐτό». Καὶ προχωρῶν ὁ Μορίς χαρακτηρίζει τὴν ποιήσιν του ὡς πρωτότυπον καὶ ἐν ταύτῳ ἀπορρέουσαν ἐκ τῆς ποιήσεως τοῦ Οὐγκώ, τοῦ Βωδελαιρ, τοῦ Μπαμβίλ, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Θεοφίλου Γωτιέ καὶ τοῦ Σαιντιμπέ. Ὡστε δικαίως ἐλέγηθαι περὶ τοῦ Κοππέ, ὅτι ἐνῶ ἐπλησίασε τὰ πλήθη εἰς τοὺς στίχους του, δὲν ἀπεξενώθη διὰ τοῦτο τῶν καλλιτεχνῶν: τῶν ἀνθρώπων δηλονότι τῶν ὁποίων αἱ κλίσεις ἐχθρικότατα συνήθως διάκεινται πρὸς τὰς κλίσεις τῶν πολλῶν.

Ὁ Φραγκίσκος Κοππέ εἶνε, ψυχῇ καὶ σώματι, Παρισίνος. Εἰς τὰ Παρίσια ἐγεννήθη τὸ 1842. Ὁ πατὴρ του ἦτο πτωχὸς ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν· ἔγραψε καὶ αὐτὸς στίχους, τοὺς ὁποίους ποτὲ δὲν ἐδημοσίευσεν· ἀπολυθεὶς τῆς θέσεώς του ἐνεκα πολιτικῶν λόγων, προσεβλήθη ἐξ ἐγκεφαλικῆς παραλυσίας, καὶ ἀπέμεινε μὲ τὴν πενιχρὰν σύνταξιν του καὶ μὲ τὴν πολυμελῆ του οἰκογένειαν. Τῆς οἰκογενείας τὴν διατροφήν, πατρός, μητρός, καὶ τριῶν ἀδελφῶν, ἀνέλαβεν ὁ ὑστερότοκος Κοππέ· πρὶν τελειώσει τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ γυμνάσιον, ἀπεφοίτησεν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου μέγχοι τοῦ δεκάτου ὀγδόου ἐτους τῆς ἡλικίας του ἐπεχειρήσει παντὸς εἶδους ἐργασίας ἀντὶ ἀμοιβῆς πενήντα μόνον φράγκων κατὰ μῆνα. Ἐπὶ τέλους διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὡς ὁ πατὴρ του· ἐκεῖ ἐργάζετο πολὺ καὶ συγχρόνως ἔγραψε στίχους, χωρὶς ἀξιώσεις δημοσιότητος. Ἄλλ' ἔτυχε νὰ κατοικήῃ παραπλευρῶς τῆς οἰκίας του ὁ ποιητὴς Κάτουλλος Μανδῆς, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἐσχέτισθη ὁ Κοππέ, καὶ τοῦ ἀνέγνωσε τοὺς πρώτους στίχους του. Ὁ Μανδῆς τὸν ἐνεθάρρυνε, τὸν ἐσυμβούλευσε, τὸν καθωδήγησε, καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὴν περίφημον χορείαν τῶν ποιητῶν τοῦ «Συγχρόνου Παρνασσού» (1), τῶν ὁποίων ἦτον ὁ σηματοφόρος. Κάθε Σάββατον οἱ ποιηταὶ ἐκεῖνοι συνηθοροῦντο εἰς τοῦ Λεκόντ Δελίλ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔτρεφαν θρησκευτικὴν λατρείαν· τὴν Πέμπτην μετέβαιναν εἰς τοῦ Μπαμβίλ, τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν κορυφαίων διδασκάλων· ἐκεῖ ἡ συναναστροφή διεξήγετο οἰκειότερον, ἀπλούστερον. Εἰς δὲ τὴν οἰκίαν τοῦ Μανδῆς ἔκαμναν κάθε εἶδους τρέλλαν.

Εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν ἐδημοσίευσεν τὴν πρώτην συλλογὴν τῶν στίχων του, τὴν «Λειψανοθήκη» (Reliquaire), καὶ μετὰ δύο ἔτη, τὸ 1868, σειρὰν αἰσθηματικῶν ἐξομολογήσεων ὑπὸ τὸν τίτλον «Intimités». Τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων τῆς πρώτης συλλογῆς ἐλαξέυθησαν εἰς τὸ γλυπτικὸν ἔργαστήριον τοῦ «Συγχρόνου Παρνασσού»· τὰ δευτέρα ἀποτελοῦσιν ἰδιοφυεῖς τι κρᾶμα μελαγχολίας καὶ εἰρωνίας, εὐαίσθησις καὶ περιγραφικότητος, ἐπὶ οἰκείου καὶ ἀφελοῦς τόνου, εἰς λέξεις, ὁμοιοκαταληξίας καὶ ῥυθμὸν ἀριστοτεχνικῆς ἀπαλότητος. Ἄλλ' ὁ Κοππέ, ἐξηκολούθει νὰ διατελῆ ἄγνωστος εἰς τὸ κοινόν, καὶ οἱ στίχοι του δὲν ἐξωδεύοντο, δὲν ἀνεγινώσκοντο. Ὅτε ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τοῦ «Ὁδείου» ἐπέ-

(1) «Parnasse contemporain» εἶνε ὁ τίτλος ὑφ' ὃν ἐδημοσίευσαν ἀπὸ κοινού τὰ ποιήματά των, δι' ὃ καὶ ὠνομάσθησαν Parnassiens.

σθη να αναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1869, τὸν «Διαβάτην», μονόπρακτον δραματίον, τὸ ὁποῖον ὁ ποιητὴς εἶχε συνθέσει ἐπίτηδες διὰ τὴν διαπρεπῆ ἠθοποιὸν Ἄγαρ. Τὸ ἔργον τοῦ Κοππέ ἀνεβιβάσθη μόνον διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παραγέμισμα μεγάλου δράματος, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ διδαχθῇ ἐν τῷ Ὠδεῖῳ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καὶ ἐξ οὗ θριάμβους προσεδόκα ἡ Διεύθυνσις. Ἐν τούτοις τὸ ἐκτενὲς δράμα ἤκουσαν πλήττοντες οἱ θεαταί, ἐμαγεύθησαν δὲ ἀπὸ τὸν «Διαβάτην», καὶ ὁ τῆς προτεραιᾶς ἀφανῆς ποιητὴς κατέστη ἔκτοτε διάσημος. Τὸ δραματίον τοῦ «Διαβάτου» δὲν ὑπόκειται εἰς ἀνάλυσιν ἢ εἰδυλλιακῆ του χάρις, οἱ ἄβροϊ στίχοι του, ἡ ἀραχνούρης λεπτότης τῆς ἐκτυλίξεως αὐτοῦ μόνον ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἢ διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ πρωτοτύπου καθίστανται προσίται. Ἀπὸ τῆς παράστασεως αὐτοῦ χρονολογεῖται ἡ δημοτικότης τοῦ Κοππέ καὶ ἡ στερεότυπος ὑπὸ τοῦ κοινῆς τιτλοφορίας του ὡς ποιητοῦ τοῦ «Διαβάτου», ὥστε ἐπὶ τέλους καὶ νὰ ἐνοχλήται ὁ ποιητὴς ἐν τῇ συναίσθησει: ὅτι ἄλλα ἔργα του, ἄξια ἴσης καὶ μεγαλειότηρας φήμης, ἐπισκιάζονται οὕτω. Ἄλλ' ἢ οὕτως ἢ ἄλλως, ὁ «Διαβάτης» ἔπλασε τὴν τύχην τοῦ Κοππέ, ὅστις ἐξηκολούθησεν ἐκδίδων τόμους ποιημάτων, δραμάτων, διηγημάτων, περιζητήτους. Παρήτησε τὴν ταπεινὴν του θέσιν ἐν τῷ ὑπουργείῳ, διαρίσθη βιβλιοθηκάρχιος τῆς Γερουσίας, καὶ βραδύτερον ἀρχαιοφύλαξ τοῦ Γαλλικοῦ θεάτρου, θέσις ἐξ ἧς παρήτηθη τὸ 1884, ἀφοῦ ἠξιώθη τῆς ὑψηλῆς τιμῆς νὰ ἐκλεχθῇ μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὡς διάδοχος τοῦ ποιητοῦ Βικτωρος Δὲ Λαπράδ, τοῦ ὁποῖου προκάτοχος ἦτον ὁ Μυσσέ.

Ὁ Κοππέ, εἰς τὰ δράματά του, τὰ ἐκτενῆ καὶ ἱστορικὰ ὡς ὁ «Σεβῆρος Τορέλλης», ὁ «Ἐκατονταετής πόλεμος» κτλ. καὶ τὰ σύντομα καὶ φανταστικά, ὡς αἱ «Δύο Λύπαι», τὸ «Πάτερ ἡμῶν», μᾶλλον διακρίνεται διὰ τὴν ἐπὶ τὸ ἰδακτικότερον παράστασιν τῆς ζωῆς ἢ εἰς τὰ κυρίως ποιήματα αὐτοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα τὸ ποιητικὸν αἶσθημα συγκινοῦνται μὲ τὴν παρατήρησιν καὶ τὴν ζωγραφίαν τῆς ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ πραγματικότητος. Εἰς τὰ δράματά του ποιεῖ μᾶλλον ποιητὴς καὶ εἰς τὰ ποιήματά του περισσότερον πραγματικότης. Ταῦτα εἰς τρεῖς κατηγορίας δύναται νὰ διαιρεθῶσιν: εἰς τὰ κυρίως αἰσθηματικά, ὡς αἱ «Intimités», ἢ «Exilée», ὅπου ὁ ἔρωσ ἐκφράζεται ἐμπαθέστερον καὶ διὰ ρυθμῶν ποικιλώτερον καὶ τεχνικώτερον ἐξειργασμένων, καὶ ἡ «Μέση Ἡλικία» (Arriere-Saison), ὅπου ὁ ἔρωσ προσλαμβάνει χακτῆρα τρυφερότητος καὶ πατρικῆς σχεδὸν στοργῆς: εἰς τὰ Ἐπικά διηγήματα, ἀναπλάσεις ἱστορικῶν ἐπεισοδίων καὶ θρησκευτικῶν παραδόσεων, ὡς ἡ «Χελιδὼν τοῦ Βουδα», ἢ «Κεφαλή τῆς Σουλτάννας», κτλ. τὰ ὁποῖα ὁ κριτικὸς Λεμαίτρ παραβάλλει πρὸς τὰ ἀνάλογα τοιαῦτα τοῦ Οὐγκώ, ἀποκαλῶν «Θρύλον τῶν Αἰώνων ἐν μικρογραφίᾳ» καὶ τέλος εἰς τὰ «Ποιήματα τοῦ νεωτέρου βίου», εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται καὶ οἱ «Ταπεινοί», τὰ «Ἐμμετρα διηγήματα» καὶ τὰ «Ἀπλὰ λόγια», ἅτινα

καὶ ἀποτελοῦσι τὸ μᾶλλον πρωτότυπον καὶ χαρακτηριστικὸν ἔργον τοῦ ποιητοῦ. Διότι ὁ Κοππέ εἶνε κυρίως ὁ εἰκονογράφος, ὁ ἀοιδὸς τῶν ταπεινῶν καὶ ἀφανῶν ἡρώων, τοὺς ὁποῖους ἀνυπόπτως διαγκωνίζομεν καθ' ἑκάστην ἐν τῇ καθημερινῇ ζωῇ. Εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα ψυχολογεῖ καὶ ἀναλύει, συγχρότερον δὲ ἀφηγεῖται καὶ περιγράφει τὸν βίον, τὰ παθήματα, τὰς περιπετείας, τὰς θυσίας, τοὺς ἄθλους αὐτῶν. Ἡρώες του λ. γ. εἶνε ἡ γεροντοκόρη ἢ ὁποία ἀφιερώνεται εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ παραλύτου ἀδελφοῦ τῆς ἢ μνηστῆ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ ναυτικοῦ ποῦ περιμένει δώδεκα ἔτη τὸν μνηστῆρα τῆς, ὅστις δὲν ἐπανέρχεται: ἡ πτωχὴ ποῦ ἐγκαταλείπει τὸ τέκνον τῆς εἰς ξένας χεῖρας καὶ γίνεται παραμύνα διὰ νὰ ζήσει τὸν μέθυσον ἄνδρα τῆς καὶ ὅταν ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ σπίτι τῆς εὐρίσκει τὸ τέκνον τῆς νεκρόν: ὁ νεανίας ποῦ γίνεται μικροῦπάλληλος διὰ νὰ θρέψῃ τὴν μητέρα του: ἡ ὑπέρετρα ποῦ λαμβάνει συνέντευξιν εἰς τὸν κῆπον μὲ τὸν στρατιώτην, καὶ διηγούνται τὰ βάσανά των: ὁ νεανίας ποῦ ἐργάζεται τὴν ἡμέραν εἰς κατάστημα καὶ τὴν νύκτα παίζει βιολί εἰς τὰ ῥοδικὰ καφενεῖα κτλ. κτλ. ἱερεῖς, ἀδελφαί τοῦ ἐλέους, ναυτικοί, ἐργατικοί, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, χωρὶς λάμψιν καὶ ἐπιβολήν, τοὺς ὁποῖους ἡρωϊκῶς ἀγωνίζεται ὁ ποιητὴς νὰ στολίσῃ μὲ τὴν πορφύραν τῆς Μούσης. «Ἡ Μοῦσα του, εἶπεν εὐλόγως τις, δὲν πετᾷ: πατεῖ ἐπὶ τῆς γῆς: ἀλλὰ βλέπεις ὅτι ἔχει πτερὰ». Ἄλλ' ὁ ποιητὴς δὲν ἀρκεῖ νὰ δεικνύῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταχειρίζεται τὰ πτερὰ του. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ Κοππέ ἐκτρέπεται ἐνίοτε εἰς πεζότητα: τὸ ἐλάττωμά του ἀπορρέει ἐξ αὐτῆς τῆς πρωτοτυπίας του. Ἐνίοτε πραγματεύεται θέματα ποταπὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἡ δεξιωτάτη στιχοουργία ἀδυνατεῖ νὰ ἐξευγενίσῃ, καὶ ἐνδιατρίβει εἰς πεζοτάτας λεπτομερείας, αἵτινες μικρὸν ἀπέχουν τοῦ γελοίου, ἀκριβῶς ἐνεκα τῆς ποιητικῆς μορφῆς τὴν ὁποῖαν ἀξιοῦσιν ὅτι περιβάλλονται. Ὑπόδειγμα τοῦ εἶδους τούτου εἶναι ὁ «Μικρὸς παντοπώλης».

Μετὰ τοὺς μεγαλοστόμους ῥωμαντικούς τῆς Γαλλίας, τῶν ὁποῖων ἡ ἔμπνευσις εἶνε εὐρύτερα, ὑψηλότερα, ἀλλὰ μᾶλλον ἀριστολόγος, ἐπεφάνησαν κατὰ φυσικωτάτην ἀντίδρασιν οἱ ποιηταί τῆς Σχολῆς τοῦ «Συγχρόνου Παρνασσῶ», ὀλιγώτερον ὑψιεπεῖς, ἀλλὰ περισσότερον ἀκριβολόγοι. Ὅθεν οὐχὶ ἀστόγως παρεβλήθησαν πρὸς τοὺς διαδεχθέντας τὸν Ροῦβενς καὶ τὸν Ρέμβρανδ καλλιτέχνας τῆς ὀλλανδικῆς καὶ φλαμανδικῆς Σχολῆς. Τὴν σχολὴν ταύτην πιστότερον ἄλλων μετήγαγεν ἐν τῇ ποιήσει ὁ γράψας τὰ «Ποιήματα τοῦ νεωτέρου βίου».

Καὶ ἐν Ἑλλάδι ὁ Κοππέ εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων γνωστῶν ποιητῶν τῆς Ἑσπερίας καὶ ἐκ τῶν σχετικῶς μᾶλλον ἀναγνωστικῶν ὑπὸ τῶν φιλομούσων γαλλομαθῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Ἰδιαιτέρως ἡ ποίησις τοῦ Κοππέ συνδέεται πρὸς τὴν πρώτην κίνησιν τῆς ἀπὸ τοῦ 1880 ἀναφανείσης ἐν Ἀθήναις νέας ἐπὶ νέων προτύπων ρυθμιζομένης ποιήσεως. Τινὲς τῶν στίγων του ἐδημοσιεύθησαν ἐν πρωτοτύπῳ εἰς τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀκμάζοντα σατυρικοφιλολογικὰ φύλλα, τὸν «Ραμπλαῖν» καὶ τὸ «Μὴ Χάνεσαι», ὅπου καὶ τῶν νέων ποιητῶν τὰ στιχάρια

ἐφιλοξενούντο. Δὲν νομίζω δὲ ὅτι προσκρούω εἰς τὴν μετροφορσύνην τοῦ Διευθυντοῦ τῆς «Ἑστίας», ἀναγράφων ἐνταῦθα ὅτι οὗτος ἀποστείλας εἰς τὸν Κοππὲ τοὺς πρώτους νεανικωτάτους στίχους του, φέροντας ἀντὶ προλόγου ὀλοκλήρον ποίημα τοῦ γάλλου ποιητοῦ, ἔτυχε παρ' ἐκείνου φιλόφρονος ἀπαντήσεως· λεπτομέρεια τὴν ὅποιαν ἀναφέρω ἐνταῦθα μόνον διότι περιέχεται ἐν αὐτῇ λακωνικώτατα ἐκτεθειμένα, ἀλλ' ἀναμφισβητήτου ἀληθείας γνώμη, καθ' ἣν ἡ ποιησις διὰ τοῦ κάλλους τῆς μορφῆς καὶ ἀνακαινίζεται καὶ ὑψίσταται.

Κ. Π.

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ ΚΟΠΠΕ

(Μετὰφρασίς)

Ἀπάντων τῶν ἐθνῶν ἡ μεγαλοφυΐα χρωστέει ὀφείλῃν τινα εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὴν ποίησιν, εἰς τὴν τέχνην τῆς Ἑλλάδος. Πᾶς ποιητὴς ὀφείλει χάριν εἰς τὸν Ὀμηρον, πᾶς καλλιτέχνης εἰς τὸν Φειδίαν, πᾶς ὁ φιλοσοφῶν εἰς τὸν Παύσαν. Τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα παραβάλλω πρὸς οἰκοδομίαν ἡμεροεπιθεὴν μὲν, ἀλλ' ἀείποτε φιλόξενον, οὔτινος οἱ λίθοι καὶ τὰ μάμαρα ἐξήροκεσαν πρὸς οἰκοδομὴν τῶν οἰκίων ὀλοκλήρου κόμης, καὶ ὅμως τὸ ἐρείπιον διατηροεὶ ἀκεραίαν ἐτι τὴν μεγαλοπρεπῆ φραιότητά του.

Φ. ΚΟΠΠΕ

Ὡς χαρακτηριστικὸν τῆς ποιήσεως τοῦ Κοππὲ παραθέτομεν τὸ ἐξῆς ποιημάτιον ἐκ τῆς σειρᾶς Arrière-Saison.

RUINES DU CŒUR

Mon cœur était jadis comme un palais romain,
Tout construit de granits choisis, de marbres rares.
Bientôt les passions, comme un flot de barbares,
L'envahirent, la hache ou la torche à la main.

Ce fut une ruine alors. Nul bruit humain.
Vipères et hiboux. Terrains de fleurs avares.
Partout gisaient, brisés, porphyres et carrares;
Et les ronces avaient effacé le chemin.

Je suis resté longtemps, seul, devant mon désastre.
Des midis sans soleil, des minuits sans un astre,
Passèrent, et j'ai, là, vécu d'horribles jours;

Mais tu parus enfin, blanche dans la lumière,
Et, bravement, afin de loger nos amours,
Des débris du palais j'ai bâti ma chaumière.

F. COPPÉE

Le génie de tous les peuples doit graviter autour à la fois, à la fois, à l'ant de la Grèce. Tous les poètes sont obligés d'Homère, tous les artistes ceux de Phidias, tous les penseurs ceux de Platon. Et je compare l'antique Hellas à un édifice à demi détruit, mais toujours hospitalier, dont les briques et les marbres ~~se~~ servent pour bâtir les maisons de tous les villages, sans que la ruine ait rien perdu de sa majestueuse beauté.

Γιαννῆς Κοππὲ

ΠΑΡΑΙΣΘΗΣΕΙΣ¹

Ἢ ὅτε συνῆλθον, παρετήρησα ὅτι ἡ κόρη μὲ ἐκράτει ἐκ νέου μετέωρον. Ἰπτάμεθα διὰ διαφρανεστάτης φωτεινῆς ἀτμοσφαιρας. Πρὸ ἐμοῦ ἀτελεύτητον ἔχαινε τὸ χάος· καὶ ἐντὸς αὐτοῦ, σημεῖα ἀδιόρατα, ἐφερόμεθα ἡμεῖς, διὰ πτήσεως ἡρέμου ἀνερχόμενοι πάντοτε. Συνήθροισα τὰς συγκεχυμένας ἐντυπώσεις μου. Ἐφερα τὴν χεῖρα εἰς τὸ πρόσωπόν μου, ἐπίεσα ἰσχυρῶς τοὺς κροτάφους μου. Ἰδρῶς ψυχρὸς εἶχε λούσει τὴν κεφαλὴν μου, καὶ συγκολλήσει ἐπὶ τοῦ

δέρματος τὰς τρίχας. — Ποία φρίκη, ποία σκηνή, ἐπιθύρισα πρὸς τὴν κόρη. — Χαλκίς ὡς ξένος, οὐδέμιαν γνώσιν ἔχων τῶν γηίνων, καὶ ἀπροσδοκίτως ὅλως φθάσας ἐκεῖ, μάρτυς μιᾶς μόνης τῶν σκηνῶν, αἰτίνες πυκνοῦνται, εὐρύνονται, ἀνανεοῦνται ἀλληλοδιαλόγως εἰς τὸ στάδιον ἐκεῖνο τῆς δοκιμασίας καὶ ὀδύνης ὅπερ λέγεται Γῆ, μοι εἶπε σοβαρῶς ἡ αἰθερία συνοδοιπὸρος μου. Ἄλλως τε, τί εἶδες; Ὁ ὀφθαλμὸς σου ἐνητένισε μόνον τὴν εἰμαρμένην τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου δράματος καταστροφὴν. Πῶς ὅμως ἐνυφραίνεται τοῦτο, πῶς, ἀφανῶς, ὑπὸ τὸν δείκτην χεῖρὸς μυστηριώδους, τελεσιουργεῖται πεπωμένως καὶ ἀναποδράστως, δὲν

¹ Ἰδὲ σελ. 146